

og Skygge ligeligt, og hvor enhver kan faa de fornødne Oplysninger i Løbet af ganske kort Tid. Professor i Historie Arup ved Københavns Universitet lykønskede Forfatteren for det værdifulde Arbejde, siden der ikke eksisterede noget ypperligt tilsvarende paa dansk; især Paverens Betydning for de nordiske Lande fremhæves.

Her skal vi kun nævne nogle Paver, hvis Betydning anerkendes af alle at være større end Brunos.

Leo I., den store, har kun ved at redde Rom og dens Kultur fra Attila indlagt sig større Fortjeneste end nogen anden.

Der henvises til Leo den trettende, der i Striden mellem Bismarcks Tyskland og Spanien af begge Parter ansøges om at være Voldgiftsdommer. Skulde man ønske fyldigere Oplysninger, kan der iøvrigt henvises til det store Standard Værk om Paverne, som udgaves af en Historiker af europæisk ja verdensomspændende Ry, Friherre von Pastor, hvor de forskellige Renaissance Pavers Historie og Indflydelse saa vel som Paverne til 1800 Tallet belyses og det netop ved Hjælp af de forskellige Dokumenter, der indtil nu havde ligget i de forskellige Staters hemmelige Arkiver. — Værket fortsættes af Universitetets Professor Dr. Schmidlin, Münster, der horte til Pastors nærmeste Medarbejdere, og som nu allerede har udgivet første Bind om Paverne siden 1880, eller et lignende Værk paa endnu bredere Basis af Professor Rob. Leiber, der har faaet en Del af sin Uddannelse ved Københavns Universitet i Aarene for Verdenskrigen, nu ved Universita Gregoriana i Rom.

Hviken Indflydelse iøvrigt Paverne Rom har udøvet paa Danmark kan med Lethed ses af det i 1935 hos Levin og Munksgaard Kbh. udkomne og af Louis Bobé redigerede Værk »Rom og Danmark gennem Tiderne« I. Bd. (15 Kr.), og hvis enkelte Bidrag blev skrevet af bl. a. Dr. Alfred Krarup, L. Moltesen, Olvind Andreassen, Henry Glarbo, Vilh. Wanscher m. f. Det er maaske rart at citere Kaj Flors Omtale af Værket i Berl. Tidende fra 31—5—35 »Man tør spaa, at dette Værk vil blive det litterære Monument for vor intime Tilknytning til Rom fra Antikken til Mussolinis Dage.

(Forts.).
K. King,
Præst.

Abessiniu-kvinnur í hernað.

Abessiniu yvirklassakvinnur samlaðust nú um daginnar á kríggisfund. Eingin maður slapp á fundin.

Fundurinn endaði við resolúsjón til landsins stýri um at dubba hvønn einasta vápnaför, mann og kvinnu, til verju fyrri landið.

ÚR SUÐUROY

Ítróttur - og Ernst Sondum.

Alt gaman, ið elur og mennir tað góða og sanna, er ein livgevandi kelda fyrri menniskjuna. At halda sær at gaman á henda hátt er í ikki bert loyvt, men einstaklingurin eins væl og heildin skylda eisini at fremja — eftir förmuni — so væl sum gjørligt allan sálar- og líkams-mennandi gamansleik.

Men »eittil er í hvørjum válgara.« Og hetta kann tessverri sigast um allan gamansleik — hann hevur sín »eittil«, ið kann verða gjordur so stóur, at hann ger nýtsluna av gamansleikinum beinleiðis skaðiliga.

Ítróttur er ein vandamikil gamansleikur. Hann kann rætt røkta verða sál og líkami til mikið stímbur. Men vanrøktur verður hann at elva manni sínum størsta skaða, ja, kann í mongum føri beinleiðis gera hann avlamismann á sál og líkam. Tað ræður tí um hjá teimum, ið skipa fyrri og tala um ítrótt, at vera varnir og vandnir í teim meðal, ið nýt verða fyrri at ala fram athuga og iðnið ímillum sjálvt ítróttarfólkioð sum ímillum ta stóru óskoðandi fjøldina. Ítróttarfrystoðumaður og ítróttarumælari er tí ikki hvør maður búgvin at vera. Hin rætti maðurin her er til almikið gagn, uppbyggj og menning. Hin rangi maðurin er har afturfimti til minkan og størsta skaða fyrri ítróttin, einstaklingin sum fyrri vinarlagið bygda og flokkanna millum. Um hetta bera nógvi dømi tessverri ov tyðilig prógv. Vit, ið unna ítróttinum væl, skylda tí at royna tað, sum vil kunna, fyrri at fáa teir rættu leiðararnar og ítróttarumælara.

Okkara pressa hevur higartil verið at kalla bert boðherari um, hvussu nógvi mál, ið vóruð gjord á leikvøllum av hvørjum lóðinum, hvør, ið róði skjótari o. s. fr. Nokur almenn óskyldug orð kunna hava verið lógð aftrat til atfinningar ella rós — men so ikki meir. Also ein óskyldugur »kritikkur«, hvorki eggjandi ella doyðandi. Hetta »neutrala« ummæli stavar kanska eina mest frá, at ummælsmaðurin ikki sjálvur hevur verið kónur í ítrótti og reglum; men eisini má sigast, at tað hevur jú ikki verið talan um annan ítrótt enn amatorsins við ringum venjingarlíkundum, og at víðurskiftini eru »smá« og óbúgvín horðum, um enn sakligum kritikki.

Tó má tað verða soleiðis, at okkara ítróttarmenn og listarmenn eins væl og fólk okkara má so víð og víð búnaft til at taka ímóti einum sakligum, strangum kritikki, um nokur vón skal vera fyrri at koma at

Keypid Suðuroyar margarin!
tað smakkar altíð væl!

einum góðum og betri og betri úrsliti.

Men hesin tørvandi »kritikkurin«, henda neyðturviliga atfinningin má verja seg fyrri allari ósonnari spekulasjon í fólksins miðaldarligu lokalpatriotismu. Her er vert at rópa varsko í hornið. Tí í seinastuni er framkomin í einum av okkara bløðum — »Dagblaðnum« — ein ikki bert ósakligur, men til ýtarsta mark í teirri lægstu »lokalpatriotismu« spekulandi »kritikkur«.

Blaðstjóri á hesum blaði er Ernst Sondum, og verður hann, og einans hann, at standa til svárs fyrri henda ljóta atburð. Eg trúgvi ikki, at síðaðir býarmenn hjá honum geva honum viðhald. Tað má verða soleiðis, at eg kann siga, at hann stendur eismallur — kanska nakrir óspektir fúsintastar rópa við honum.

Hesin maður ikki bert ikki dugir at »kritisera« — tað kann vera sín sak: »mangur fæst við boga, ið ikki kann upp at toga« — men hann ber ósonn tíðindi og loyvir sær — í barnsligum og lógutum máli, hóast hann víst árla og síðla vil reypa av føroyskari mentan — at fantasera og gita ílt um retlan og tankar teirra, ið hann letur sín koyril dyngja á; ja, hann er so langt úti, at hann biður og lýsir hevnd yvir »syndabukkarnar«. Hesin dómadagskritikkur fylgist sjálvandi við einum mótsvarandi rósi til hín partin.

Eg hoyri til teir spælara og ta bygd, ið hevur fingið hesar ræðuligu skortfleingir. Men mær persónliga ger slíkt einki — eg skjili motivini og dugi tí at meta ley sum liggjandi niðan fyrri mína »verðugheiti«, mitt vírið, at taka mær nær av. — Men sum ein millum teirra, ið taka lut í ítrótti, og sum duga at meta, hvat ómetiligt vírið ein góður ítróttur, ein fyrri smálga lokalpatriotismu og persónligheitur fríur ítróttur hevur, má eg her víð biða teir, ið skipa »pressu« og standa á odda fyrri ítrótti, um at halda tíflka spilla, sum Ernst Sondum hevur áðað, burturi frá ítróttinum. Verður tað ikki gjørt, doyri ítrótturin, og hann má so doyggja heldur enn at seta spælara upp móti spælara og bygd móti bygd. Her, sum semja, vinarlag og samanahald torvar sum nakrastadni; nei, her mega allir spilliklútar haldast burturi. — Tað vóni eg, at Havnamenn, Tvøroyramenn og allir Føroyingar eru samdir við mær í.

Tvøroyri, 24. juli 1935.

Poul Holm,
limur í Tvøroyra boltfelag.

LOVEN og dens Tjenere paa Færøerne.

II.

Orientering —
Bygdens henfarne »vise«.

I min sidste Artikel behøvede jeg, at jeg overfor Offentligheden vilde tillade mig i et Par Artikler at løfte en Flig fra nogle — belyst i Sandhedens og den moralske, d. v. s. den virkelige, Rets Lys — mildest talt »fast« uforstaaelige for ikke at sige utrolige Udslag af vor, den første Retsplejes »Rettferdighed«.

Anledningen er en Trætte om Markeskel — en Strid, der imod al Forventning svulmede op og traadte frem i Konturer, der ikke undlod at mejsle sig ind i Sindene paa de paarende og overværende og skabe et mindre flatterende Billede af Rettens Gang paa Færøerne; aldeles ikke — som ogsaa i min sidste Artikel pointeret — grundet paa Værdien af Stridens Genstand. Mærkelig nok, vil en og anden af mine ærede Læsere bemærke. Ja mærkelig nok — og dog ikke saa mærkelig for dem, der har haft Lejlighed til at stifte Bekendskab med Rettens Haandhæveres Relation til, og vi kan for den Sags Skyld ogsaa godt sige Position i, Livet og dets Milieu. Aldeles ikke mærkeligt! naar man kender Tønen, der skabes paa de Steder, hvor »du« og »dus« bliver til iblandt de store og høje Herrer — og naar man kender Forholdet imellem Klasserne. Der er nemlig Forskel mellem Salomon . . . Ja, saa mærkeligt, saa paradoksalt!

Jeg gaar over til Referatet — NB., der falder selvfølgelig nogle personlige Tilkendegivelser af ind imellem. Men Objektiviteten skal ikke paa nogen Maade lide ved det. Jeg haaber — tværtimod.

Frødebo Sogns Kommune erhvervede i sin Tid den saakaldte »Doktratroð« midt paa Tveraa. Formaålet var Udstykning til Grundstykker. Meget fornuftigt. Bare Udstykningen have foregaaet planmæssig og fornuftig — men desværre. Andre Hensyn end Bygdens kom til at dominere hos dem, der paatog sig Bygdens Styre — undskyld denne Bemærkning en passant.

1884 køber Hans Debes Jacobsen et Grundstykke af denne Tro ved Hovedvejen. Af Hensyn til Fastholdelsen af Fakta for Forstaaelsen at det efterfølgende, beder jeg mine ærede Læsere

bemærke Udtrykket ved Hovedvejen. I Forbigaaende kan jeg ikke i denne Forbindelse undlade at bemærke, at Prisen dengang var den Sum af 12 Øre Kvadratalen. En kurios Oplysning til Sammenligning med, hvad Kommunen senere i Tiden kom til at sælge Grundstykker for, ogsaa ved Hovedvejen — en Pris, der skriver syv Kroner og Halvtreds Øre pr. Kvadratmeter. Naar til denne Sammenligning føjes, at den, der dengang købte Grundstykker af Kommunen, af de »vise« formentlig blev tvunget til at overtage mange Gange mere end han havde Brug for, faar man en vis Forstaaelse af med hvilket »Fremsyn« Bygdens Interesser varetoges.

Nu volder det den største Vanskelighed at erholde til Købs selv det mindste Areal til en Have, et Forhold, der en direkte Følge af de forrige Tiders Undladessynd ved ikke blot ikke at forhverve Kommunen Jord og Rettigheder ved Stranden saa vel som inde i selve Bygden, men ganske flot saa godt som at forcere bort den Smule, det Offentlige havde erhvervet. Det forekommer en saadan, som om de »vise« dengang i Stedet for at fore en Erhvervesepolitik for Kommunen var betaget af en panisk Skræk for at beholde den Smule. Kommunen var kommet i Besiddelse af. For denne Undladessynd maa nu Efterkommerne bløde og lide under.

Jeg maa igen bede om at undskyld. Formelt taget er — maaske — disse en passant Bemærkninger selve Sagen, som jeg ønsker at belyse, uvedkommende. Men det er ligesom, om jeg ikke kan gaa forbi disse historiske Fakta, der paa sin Maade giver sit vægtige Bidrag til Forstaaelsen at Interessespillet: de stores, de private Interesser kontra de mindres Interesser — det private kontra Almenhedens Ve og Vel, og som saadan staar de i Relation, i et vist Forhold til, hvad der i Følge de af mig gjorte Erfaringer ogsaa synes at være Praksis med Hensyn til Rettens Fordeling af Sol og Vind, naar disse Interessesmodsetninger indankes for dens Forum — »ravnurin hogur ikki eyguni út á sinum«.

I 1908 købte Hovmester Jacobsen Grundstykket af »Doktratroen« lige oven for Hr. Debes Jacobsens Grundstykke — og i 1909 køber jeg et imellem Hotellet og den allerede dengang af Kommunen anlagte Vej fra Skolen til Niels við Reidlið »Kirkewalsvejen«, beliggende Grundstykke.

Atter tillader jeg mig af Hensyn til det efterfølgende at bede mine ærede Læsere at huske, at Kirkewalsvejen var anlagt, da jeg købte mit Grundstykke. Den dannede dengang som nu Grundstykkets nordlige Markeskel.

Saa sker Matrikuleringen af Tveraa — og jeg kommer paa en mildest talt noget exceptionel Maade til at stifte Bekendskab med Landinspektør Petersen.

Hr. Petersens »Noblesse« vil jeg gore rede for i kommende Artikel.

HANS JACOB POULSEN
ØRAVÍKARLÍÐ